

**ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

**ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ИНСТИТУТОТ ЗА
СТАНДАРДИЗАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ВО 2012 ГОДИНА**

СОДРЖИНА

ВОВЕД 3

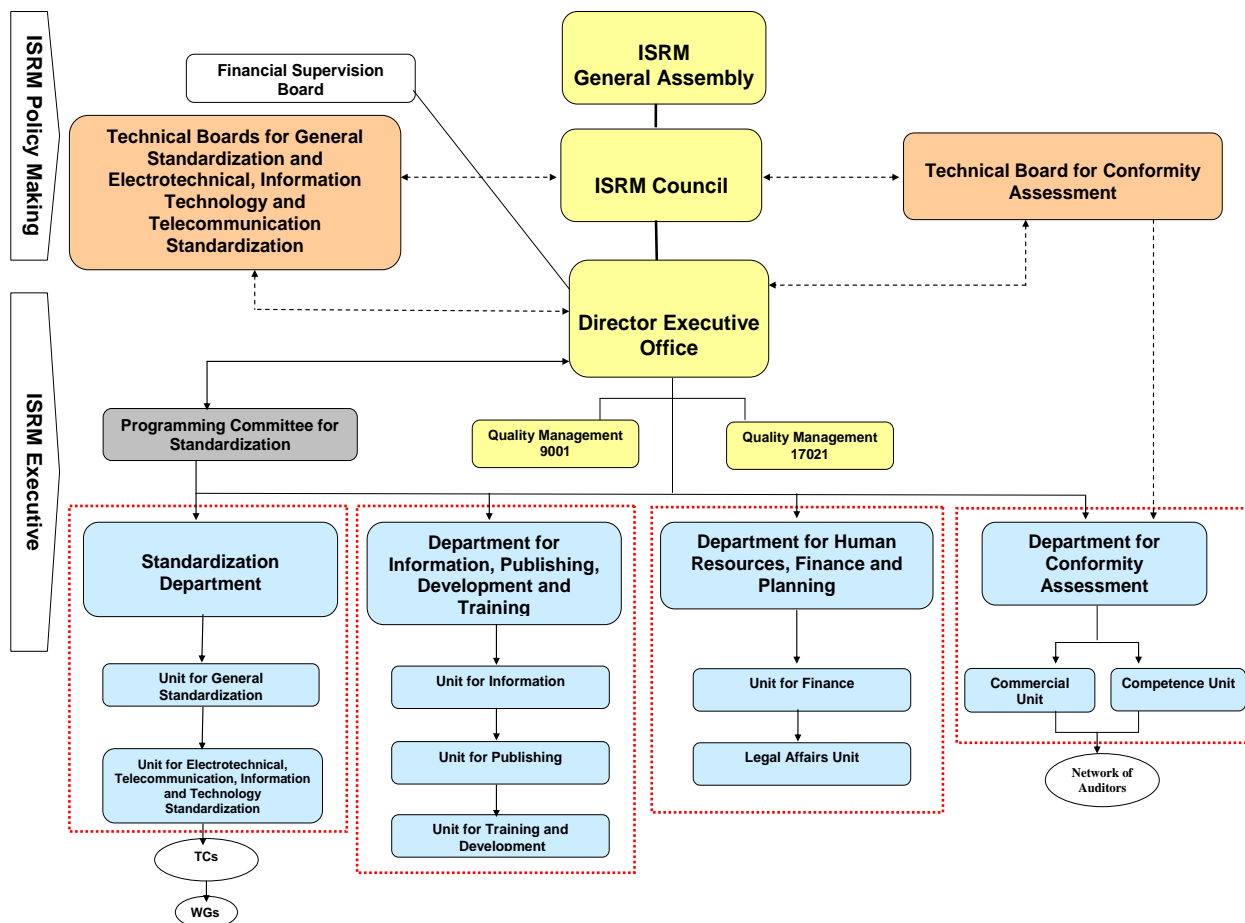
I. ИНСТИТУЦИОНАЛНА СТРУКТУРА НА ИСРМ	3
II. СТРАТЕШКИ АКТИВНОСТИ НА ИСРМ	4
III. ПРОГРАМСКИ ЦЕЛИ НА ИСРМ ЗА 2012 ГОДИНА	4
1. Цел – Усвојување на меѓународни и европски стандарди и други стандардизациски документи како македонски и повлекување на конфликтни/неприменливи македонски стандарди	4
2. Технички комитети и Работни групи и Стручни одбори	5
2.1 Цел – Воспоставување техничка инфраструктура на ИСРМ - Технички комитети и работни групи и стручни одбори	5
2.2 Цел – Работа на Технички комитети, работни групи и стручни одбори	5
3. Цел – Меѓународна и билатерална соработка	6
4. Цел – Имплементација на доброволниот систем за стандардизација	7
5. Цел – Зајакнување на кадровскиот капацитет на ИСРМ	8
6.Цел – Обука, семинари	9
2. Цел – Воспоставување информатички систем	9
3. Цел – Промотивни активности и информации	9
4. Цел –Нотификации	10
5. Цел – Издавање, продажба и дистрибуција на стандарди, стандардизациски документи и публикации	10
6. Цел – Обуки оддржани од страна на ИСРМ и сертификација	11
8. Цел – Активности во Секторот за општи и правни работи	11
13. Цел – Проекти	12
IV. БУЏЕТ	13
1. ПРИХОДИ	13
1.1 БУЏЕТ НА РМ	13
1.2 СОПСТВЕНИ ПРИХОДИ	13
2. ОДОБРЕН БУЏЕТ ЗА 2012 ГОДИНА	14
V.ПОТЕНЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАБОТА НА ИСРМ ЗА 2012 ГОДИНА	15
VI.ПОТРЕБНИ АКТИВНОСТИ ЗА ЕЛИМИНАЦИЈА НА РИЗИЦИТЕ	15

ВОВЕД

Врз основа на Законот за стандардизација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/2002) и Одлуката за основање на Институт за стандардизација на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/2003), во март 2003 година, основан е Институтот за стандардизација на Република Македонија како посебна јавна установа.

ИСРМ е национално тело за стандардизација, што ги претставува интересите на Република Македонија во Меѓународната организација на стандардизација – ISO (International Organization for Standardization), Меѓународната електротехничка комисија – IEC (International Electrotechnical Commission), Европскиот комитет за стандардизација – CEN (European Committee for Standardization), Европскиот комитет за електротехничка стандардизација – CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization) и Европскиот институт за телекомуникациски стандарди – ETSI (European Telecommunications Standards Institute).

I. ИНСТИТУЦИОНАЛНА СТРУКТУРА НА ИСРМ

II. СТРАТЕШКИ АКТИВНОСТИ НА ИСПМ

Исполнување на деветте услови за полноправно членство

Исполнување на деветте услови за полноправно членство на ИСПМ во европските организации за стандардизација – CEN и CENELEC, претставува еден од приоритетите во процесот за асоцијација на Република Македонија кон Европската унија, и тоа:

1. ратификување на европски договор меѓу ЕУ и земјата-кандидат;
2. законска рамка за доброволна стандардизација;
3. доказ за постоење на препознатливо национално тело за стандардизација во земјата-кандидат и негово функционирање во согласност со европските принципи за доброволна стандардизација;
4. гаранција за плаќање на членарините на CEN и CENELEC;
5. активно учество во работата на европските тела за стандардизација;
6. обезбедување на телекомуникациски и ИТ ресурси;
7. преземање на европските како национални стандарди (мин. 80%);
8. процедура за нотификација и мирување (standstill);
9. гаранции за заштита на авторските права на изданијата на CEN и CENELEC.

Во средината на Декември 2011, доставена е до европските тела за стандардизација (CEN/CLC) апликацијата за полноправна членка.

Се очекува да во текот на Април 2012 дојде оценувачки тим кој врз основа на она што ќе види во ИСПМ треба да даде оценка до европските тела за стандардизација (CEN/CLC).

Воспоставување и одржување на систем за сертификација т.е. систем за оцена на сообразност за одредена група на услуги, односно систем за квалитет.

III. ПРОГРАМСКИ ЦЕЛИ НА ИСПМ ЗА 2012 ГОДИНА

1. Цел – Усвојување на меѓународни и европски стандарди и други стандардизациски документи како македонски и повлекување на конфликтни/неприменливи македонски стандарди

Ред. бр.	Активност	Статус	План за реализација	Вкупно
1.	Со метод на индосирање/ препечатување	22765	2000	24765
	ИСПМ Совет/ИСПМ ТК			
2.	Со превод	45	59	104
	• ИСПМ ТК /ИСПМ ТК РГ			
3.	Подготовка и усвојување на чисто	1		3

Ред. бр.	Активност	Статус	План за реализација	Вкупно
	национален македонски стандард		2	
4.	Повлекување на конфликтни стандарди МКС/ЈУС	11 204	Преостанатите 433 се дадени како предлог за повлекување	11637
	• ИСПМ ТК /ИСПМ ТК РГ			
	• Совет на ИСПМ /Стручни одбори			

Период на реализација: Континуирано во 2012 година

Надлежни: Советот на ИСПМ, Директорот на ИСПМ, Секторот за стандардизација и техничките работни тела на ИСПМ.

*забелешка

2. Технички комитети и Работни групи и Стручни одбори

2.1 Цел – Воспоставување техничка инфраструктура на ИСПМ - Технички комитети и работни групи и стручни одбори

Ред. бр.	Активност	Статус	План за реализација	Вкупно
1.	Формирање ИСПМ ТК	28	5	33
2.	Формирање на ИСПМ ТК/РГ	41	2	43
3.	Следење на работата на ISO/TC, IEC/TC, CEN/TC, CENELEC/TC	22	4	26
4.	учество на седници на соодветните комитети/подкомитети/работни групи во европските и во меѓународните тела за стандардизација	4	5	9
5.	Формирање на Постојани Стручни одбори	2	1	3
6.	Формирање на Привремени Стручни одбори	2	/	2

2.2 Цел – Работа на Технички комитети, работни групи и стручни одбори

Област општа стандардизација

Ред.бр	Активност	Статус	План за реализација	Вкупно
1	Број на технички секретари	7	1	8
2	Број на ИСПМ ТК	27	0	27
3	Број на ИСПМ ТК/РГ	30	2	32
4	Број на седници		60	

Област од електротехника

Ред. бр.	Активност	Статус	План за реализација	Вкупно
1	Број на технички секретари	1	2	3
2	Број на ИСПМ ТК	6	/	6
3	Број на ИСПМ ТК/РГ	11	/	11
4	Број на седници		10	

Период на реализација: Континуирано во 2012 година

Надлежни: Советот на ИСПМ, Директорот на ИСПМ, Секторот за стандардизација, техничките работни тела на ИСПМ.

*забелешка

3. Цел – Меѓународна и билатерална соработка

Ред. бр.	Активност	Статус	План за реализација
1.	Учество во работата на меѓународните и европските тела за стандардизација		
	• учество на Генерални и вонредни Собранија на ISO, IEC, CEN, CENELEC и ETSI	3	4
	• учество на Балканска конференција за стандардизација	1	1
	учество на развојните комитети, техничките бордови и други состаноци на управните тела на меѓународните и европските тела за стандардизација - ISO/DEVCO - ISO/COPOLCO - ISO/CASCO	1	2
	• плаќање на членарини во ISO, IEC, CEN и CENELEC	4	Прва половина на 2012 год.
2.	Билатерална соработка со странски национални тела за стандардизација и други институции		
	• одржување на состаноци за подготовка и потпишување на спогодбите за соработка;	2	2

	<ul style="list-style-type: none"> • потпишување на спогодби за соработка со националните тела од соседните земји и земјите од Европската унија; 	<p>(1) Потпишан договор за соработка со Турскиот институт за стандардизација во 2006</p> <p>(2) Потпишани Спогодби за деловно-техничка соработка со телата за стандардизација на: Алабанија, Бугарија, Босна и Херцеговина и Црна Гора</p> <p>(3) Потпишани: Договор за продажба на германски стандарди, Договор за соработка и Договор за усвојување на германските стандарди како македонски со Германскиот Институт за стандардизација (DIN)</p> <p>(4) Потпишан договор за соработка со Францускиот институт за стандардизација во 2011</p> <p>(5) Потпишан договор за соработка Српскиот, Хрватскиот и Косовскиот институт за стандардизација во 2012.</p>	2
--	---	---	---

Период на реализација: Континуирано во 2012 година

Надлежни: Советот на ИСПМ, Директорот на ИСПМ, Секторот за стандардизација, Сектор за Информации.

*забелешка

4. Цел – Имплементација на доброволниот систем за стандардизација

Ред.бр	Активност	План за реализација
1.	<p>Соработка со министерствата, органите во состав на министерствата, и другите тела формирани од Владата на Република Македонија</p>	<p>3 работни групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слободно движење на стоки - Информатичко општество и медиуми, подрачје Електронски комуникации и информатички технологии - Животна средина – контрола на индустриско загадување и управување со ризици
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ членство во Работни групи за подготовка на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија и подготовка на преговарачките позиции за преговори за членство во Европската Унија 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ учество на претставници на ИСПМ во работни групи за подготовка на законски и подзаконски акти 	<p>Учество во Работни групи за изработка на законски и подзаконски акти</p>
2.	<p>Измена и дополнување на постојаната законска и подзаконска рамка и донесување на нови интерни акти за работа на ИСПМ</p>	<p>Континуирано</p>

	- Закон - Статут - Правилници	
3.	Соработка со стопански комори, јавни институции, здруженија на потрошувачи и други институции:	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ размена на информации, организација на заеднички средби и работилници; ▪ активно членство во стопанските комори, здруженија и други институции 	<p>Континуирано</p> <p>Стопанска комора на Македонија Сојуз на стопански комори</p>

Период на реализација: Континуирано во 2012 година.

Надлежни: Претставниците на Основачот – органите на државната управа, членовите на Советот на ИСРМ, Директорот на ИСРМ, Секторот за стандардизација, Секторот за информации и Сектор за општи и правни работи.

*забелешка

5. Цел – Зајакнување на кадровскиот капацитет на ИСРМ

Ред. бр.	ИСРМ	Статус	План за реализација (2011)		Вкупно	
			Барање во НПАА	Одобрено во Буџет на РМ	Барање во НПАА	Одобрено во Буџет на РМ
1.	Кабинет на Директорот	2 вработени	1	0	3	2
	Директор					
	Советник за административни работи					
2.	Сектор за стандардизација	8 вработени	3	0	11	8
	- Одделение за општи стандарди					
	- Одд за стандарди во областа на електротехника					
3.	Сектор за сертификација	2 вработени	1	0	3	2
	- Одд за сертификација на производи и системи					
	- Одд за обуки					
4.	Сектор за информации	3 вработени	1	0	4	3
	- Одд за информации					
	- Одд. За треннг - Одд за издавачка дејност и библиотекарство					
5.	Сектор за општи и правни работи	5 вработени	/	/	5	5
	-Одд.за општи работи					
	-Одд.за правни работи					
6.	ВКУПНО	20	6	0	26	20

Период на реализација: 2012 година.

Надлежни: Директорот на ИСРМ.

Извештај за реализација: Годишен

*забелешка

6. Цел – Обука, семинари

Ред. бр.	Планирани активности за реализација	Број на вработени
1.	Обуки за приближување на националното законодавство со законодавството на ЕУ	2
2.	Обуки за деловно и финансиско работење	2
3.	Обуки за издаваштво и продажба на стандардите и другите стандардизациски документи	2
4.	Обуки за странски јазици	10
5.	Обука за термилошки начела, структура и создавање нови називи, според ISO 1087-1,2 при преведување на стандарди	2
6.	Специјалистичка обука за уредување и дизајн на документи, стандарди и изданија на ИСПМ	3
7.	Обуки од областа за сертификација	5

Период на реализација: Тековно во 2012 година

Надлежни: Директорот на ИСПМ, сектори во ИСПМ.

Извештај за реализација: Квартален

*забелешка

2. Цел – Воспоставување информатички систем

Ред.бр.	Планирани активности за реализација
1.	Одржување на постоечката хардверска опрема и одржување на мрежното интернетско поврзување;
2.	Набавка на лиценцирани софтвери и програми и обука за нивно користење;
3.	Одржување на интернетската страница на ИСПМ; Изработка на англиска верзија на интернетската страница на ИСПМ;
4.	Обезбедување на интернетски пристап кон PERINORM INTERANATIONAL за 2012 год.

Период на реализација: Континуирано во 2012 година.

Надлежни: Директорот на ИСПМ, Секторот за информации.

Извештај за реализација: Квартален

*забелешка

3. Цел – Промотивни активности и информации

Ред.бр.	Активност	План за Реализација
1.	Подготовка и објавување на месечен Огласник за стандарди и други стандардизациски документи.	12
2.	Подготовка и објавување на Каталог за стандарди и други стандардизациски документи	1
3.	Информации на заинтересирани страни за стандарди и стандардизациски документи и публикации.	Согласно барањата, континуирано во текот на годината
4.	Промотивни активности	континуирано
5.	ТК работилници	2

6.	Одбележување на Светскиот ден на стандардизацијата – 14 октомври и промовирање на активностите на европската и меѓународната стандардизација	1
7.	Подготовка на повеќе видови на прашалници со цел собирање на информации од повеќе целни групи за правење на анализи за стандардизацијата и добивање насоки за понатамошни активности.	2
8.	Учество на PR тркалезни маси на CEN и CENELEC	1
9.	Учество на форум за Маркетинг и комуникации на ISO	1
10.	Меѓународна соработка со одделите за информации од националните тела за стандардизација	континуирано

Надлежни: Директор, Секторот за информации, Сектор за стандардизација

Период на реализација: Континуирано во 2012 година

*забелешка

4. Цел –Нотификации

Ред.бр.	Планирани активности за реализација		
	<ul style="list-style-type: none"> - Нотификации на европски стандарди во CEN - Нотификации на европски стандарди во CENELEC - Нотификации на европски стандарди во ETSI - Нотификации на меѓународни стандарди во ISO - Нотификации на меѓународни стандарди во IEC - Нотификации на Национални стандарди во нивните национални тела - Нотификации на чист македоснки стандард 	Нотификацирани се сите усвоени европски стандарди	Континуирано

Надлежни: Директор, Посебна работна група, Одделение за информации

Период на реализација: Континуирано во тек на 2012 година

Извештај за реализација: Годишен

*забелешка

5. Цел – Издавање, продажба и дистрибуција на стандарди, стандардизациски документи и публикации

Ред.бр.	Планирани активности за реализација	План за реализација
1.	Продажба на македонски стандарди;	800.000 МКД
2.	Дополнување на фондот на библиотеката на ИСПМ (речници, брошури, публикации и други изданија од областа на стандардизација)	2
3.	Потпишување договори за продажба на стандарди и други стандардизациски документи со националните тела за стандардизација од земји на Европската унија и други земји;	1
4.	Изработка на работни документи за продажба и дистрибуција на стандарди и други изданија;	1
5.	Издавање на публикации .	3

Надлежни: Директор, Секторот за информации.

Период на реализација: Континуирано во тек на 2012 година

*забелешка

6. Цел – Обуки одржани од страна на ИСПМ и сертификација

Задача:

Создавање на нови дополнителни извори на средства за извршување на работите и задачите на ИСПМ од Сектор за обуки и сертификација .

Ред.бр.	Планирани активности за реализација
1.	Организирање на обуки и советувања од областа на стандардизација и активности поврзани со неа;
2.	Работилници за примена на стандарди и стандардизациски документи;
3.	Анализа на потенцијалните области за развој на нови активности на ИСПМ за утврдување на сообразноста на производите, услугите системите и персоналот со стандардите и стандардизациските документи;
4.	Соработка со сродни институции и организации на регионално и меѓународно ниво, за унапредување на сертификациониот систем во РМ и прилагодување на истиот со меѓународните и европските принципи.
5.	*Обуки со користење на инструментот ТАИЕХ Participation of the Technical Committees of Standardization Institute of Republic of Macedonia in the work of CEN/CENELEC Technical Committees

7. Цел - Обуките во рамките на инструментот ТАИЕХ се предвидени за членови на ИСПМ Технички работни тела. Трошоците за овие обуки се покриени од ТАИЕХ. Планираниот број на овие обуки изнесува 15.

Надлежни: Директор, Секторот за обуки и сертификација.

Период на реализација : Континуирано во тек на 2012 година

*забелешка

8. Цел – Активности во Секторот за општи и правни работи

Ред.бр	Планирани активности за реализација
1.	<p>Донесување на нови интерни акти односно усогласувањето на постојните интерни акти е процес кој ќе следи, но е условен од донесување на нови законски прописи или изменување и дополнување на постојните законски прописи од страна на Собранието на РМ, а кои што директно или индиректно може да се однесуваат на дејноста на ИСПМ</p> <ul style="list-style-type: none"> • прописи од областа на работните односи • прописи од областа на канцелариско и архивско работење • прописи од областа на јавните набавки • прописи од областа на материјално-финансиско работење (Закон за сметководство на буџетите и буџетските корисници, Закон за извршување на буџетот и др.прописи • номотехника
2.	<p>Соработка со министерствата, друштва за економски-правни и други услуги и други форми на соработка со правни и физички лица</p> <ul style="list-style-type: none"> • размена на информации, организација на заеднички средби, посета на семинари и работилници од областа на сметководство, финансии и правна проблематика • учество на претставници на ИСПМ во работни групи за подготовка на законски и подзаконски акти

Период на реализација: Континуирано во 2012 година.

Надлежни: Претставниците на Основачот – органите на државната управа, членовите на Советот на ИСПМ, Директорот на ИСПМ.

*забелешка

13. Цел – Проекти

- ИРА/ТАИВ 2008

Континуирано

- ISO INS Project 2011-2012

IV. БУЏЕТ

1. ПРИХОДИ

1.1 БУЏЕТ НА РМ

а. Основна дејност

1. Согласно Законот за стандардизација, основната дејност за која е основан ИСПМ е од јавен интерес.

2. ИСПМ средствата треба да ги добие врз основа на член 20 од Законот за стандардизација.

3. Одобрениот Буџет на ИСПМ за 2012 година предвидува средства за финансирање на платите на вработените и средствата за извршување на основната дејност односно остварување на стратешкиот план и програмските цели и активности за 2012 година.

4. Според законот за стандардизација а извршување на работите и задачите коишто се поврзани со претставување на македонската стандардизација и членството во меѓународните организации за стандардизација ISO и IEC и европските организации за стандардизација CEN, CENELEC потребно е сите членарини да бидат обезбедени од Буџетот на РМ, преку Министерството за надворешни работи.

б. Наменско финансирање од Буџетот на РМ

Согласно со член 9 од Законот за стандардизација, во случај на изразен интерес и барање доставено од органите на државната управа (министерствата и нивните органи), за потребите подготвување и усвојување на прописи со кои се уредуваат техничките барања за производите, а со цел да се осигура безбедноста на имотот и заштита на животот и здравјето на луѓето и животната средина и природата, ИСПМ подготвува, усвојува и објавува македонски стандарди. За извршување на овие работи и задачи ИСПМ треба да добие дополнителни наменски средства непосредно од министерствата со кои ќе склучи соодветен договор.

1.2 СОПСТВЕНИ ПРИХОДИ

б. Членарина во ИСПМ

ИСПМ на своите членови им пресметува и наплаќа членарина согласно со Правилникот за начинот на определување на висината и плаќањето на членарината.

в. Продажба на стандарди

ИСПМ продава македонски стандарди и други стандардизациски документи, како и странски стандарди и странски стандардизациски документи за чија продажба има склучено договори за репродукција и дистрибуција.

2. ОДОБРЕН БУЏЕТ ЗА 2012 ГОДИНА

Во декември 2011 година ("Сл.весник на РМ " бр.180/2011), одобрен е Буџетот на РМ, а со тоа и Буџетот на ИСПМ за 2012 година.
Од вкупниот Буџет на ИСПМ за 2012 година:

- 30% од одобрените средства наменети се за плати на вработените од Буџетот на Република Македонија - сметка 637/603-ИСПМ
- 70% од одобрените средства се наменети за стоки и услуги и капитални расходи од сопствени приходи на ИСПМ-сметка -631.

Во следната табела прикажан е Одобрениот Буџет за 2012 година

ОДОБРЕН БУЏЕТ ЗА 2012 ГОДИНА

ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРОГРАМА 50)

ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

КАТЕГОРИЈА СТАВКА	ОПИС	ОДОБРЕН БУЏЕТ 2012 ГОДИНА	
		Буџетска сметка 637/603 во '000 МКД	Сметка 631 во '000 МКД
			17.500
40	Плати и надоместоци	7.739	
401	Основни плати	5.620	
402	Придонеси за социјално осигурување	2.119	
42	Стоки и услуги		16.200
420	Патни и дневни расходи		2.000
421	Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт		1.500
423	Материјали и ситен инвентар		900
424	Поправки и тековно одржување		800
425	Договорни услуги	0	5.000
426	Други тековни расходи	0	6.000
48	Капитални расходи		1.300
480	Купување на опрема и машини		1.000
485	Вложувања и нефинансиски средства	0	300

V. ПОТЕНЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАБОТА НА ИСПМ ЗА 2012 ГОДИНА

- Недостапност на соодветна информатичка (хардверска и софтверска) опрема;

VI. ПОТРЕБНИ АКТИВНОСТИ ЗА ЕЛИМИНАЦИЈА НА РИЗИЦИТЕ

- Активно вклучување во работата на ИСПМ на сите заинтересирани страни; експертска и финансиска поддршка на процесот на усвојување на македонските стандарди од страна на сите заинтересирани страни;
- Обезбедување финансиски средства од претпристапните фондови на ЕУ.